

Friska arbetsplatser hanterar farliga ämnen på ett säkert sätt

Tillsyn

Fokus för Arbetsmiljöverkets tillsynskampanj 2018/2019

- Höja medvetenheten om kemiska risker

Kontrollera att arbetsgivaren:

- Förtecknar kemiska riskkällor
- Dokumenterar resultatet av sin riskbedömning av kemiska arbetsmiljörisker
- Informerar om kemiska risker så att alla förstår

Hittar inspektören brister ställer hen krav i ett inspektionsmeddelande.

Vad är en kemisk riskkälla?

- Farlig kemisk produkt - Etiketten visar om innehållet är en farlig kemisk produkt
- då finns ett faropiktogram
- Andra kemiska riskkällor som köps in är exempelvis läkemedel eller kosmetika
- Kemiska riskkällor som bildas eller förekommer på arbetsplatsen kan vara exempelvis svetsrök och mjöldamm

Kemiska arbetsmiljörisker

Kemiska risker kan medföra till exempel:

- Akuta besvär som exempelvis frätskador
- Långsiktiga hälsoproblem som exempelvis luftvägssjukdomar och cancer
- Brand, explosion och kvävning

Du kan utsättas genom till exempel;
hudkontakt, inandning, förtäring, stänk i ögonen

Arbetet startar med arbetsgivarbrevet

- Under två år har vi skickat 36000 brev till arbetsgivare
Syftet var att initiera arbetet med kemiska arbetsmiljörisker, vare sig det blev inspektion eller inte
- Vi har inspekterat ungefär 3600 av de som fått brevet
- Vi har fått signaler från inspektörer att många arbetsgivare startat arbetet med kemiska arbetsmiljörisker när brevet damp ner i lådan

Augusti 2019

Information till arbetsgivare/chef

Ingen ska bli sjuk, skadas eller dö av jobbet
Arbetsmiljöverket inspekterar och informerar om kemiska arbetsmiljörisker

Kemiska arbetsmiljörisker kan orsaka alltifrån allergier och frätskador till livshotande sjukdomar som cancer. Riskerna förekommer på nästan alla arbetsplatser.

Du får den här informationen som en del av EU-kampanjen "Friska arbetsplatser hanterar farliga ämnen på ett säkert sätt" där vi nu inspekterar kemiska arbetsmiljörisker för andra året i rad.

Oavsett om du får besök av Arbetsmiljöverket eller inte ska du som arbetsgivare förhindra kemiska arbetsmiljörisker genom att:

- känna till och förteckna de kemiska riskkällor som finns på arbetsplatsen
- riskbedöma och dokumentera resultatet
- informera arbetstagarna om hur de arbetar säkert

Om din arbetsplats blir aktuell för inspektion kommer vi att kontakta dig och meddela tid för besöket.

På av.se/undersok-kemiska-risker hittar du information om hur du förebygger kemiska arbetsmiljörisker och de regler som gäller.

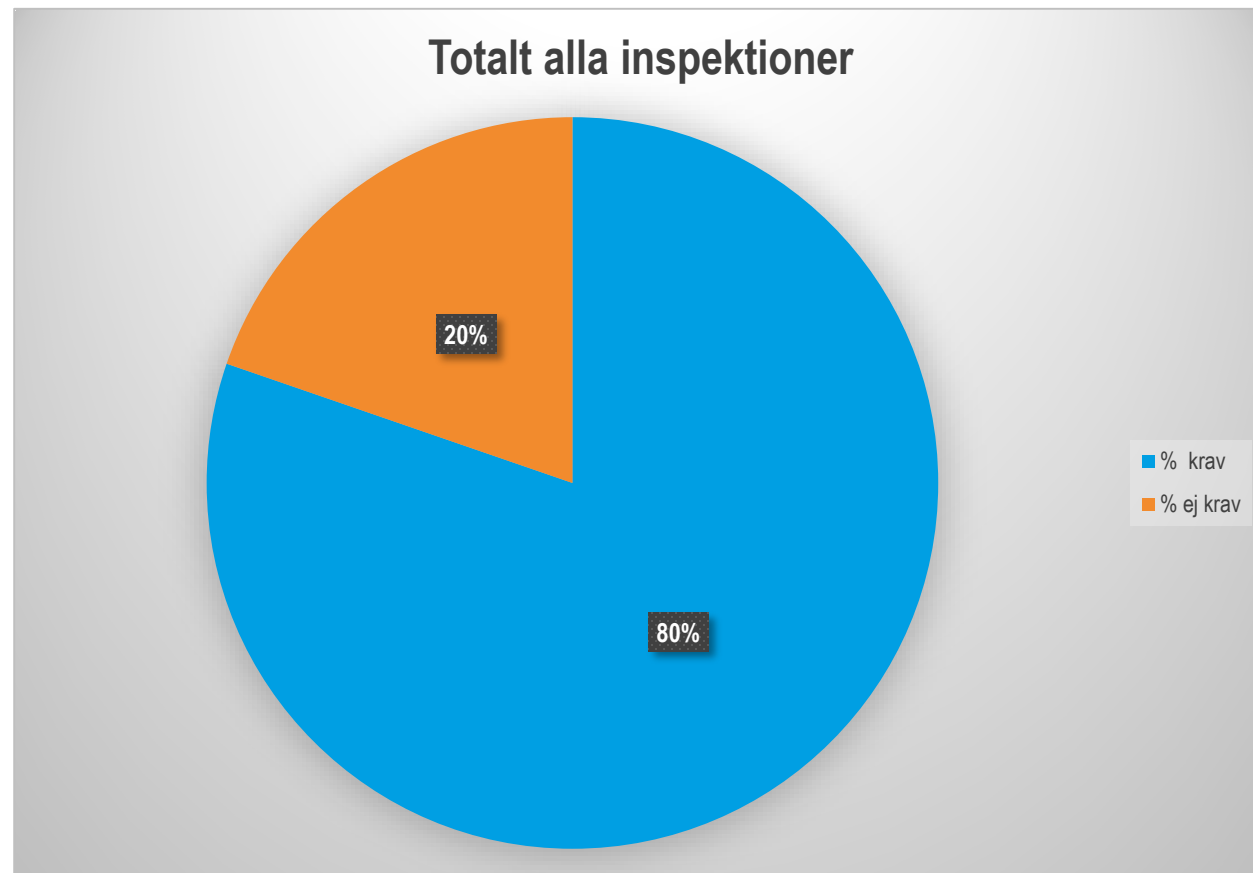
Vänliga hälsningar

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Erna Zelmün-Ekenhem'.

Erna Zelmün-Ekenhem
Generaldirektör

Det här har vi sett

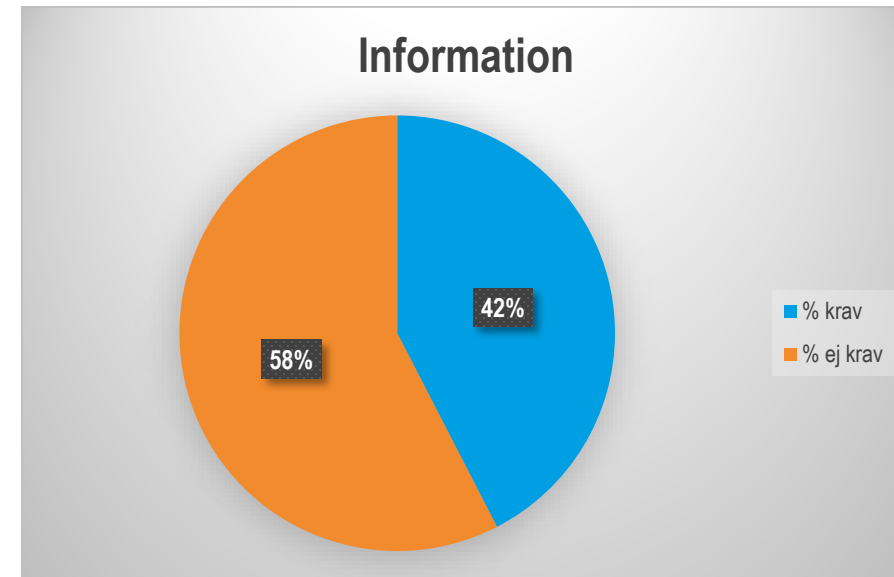
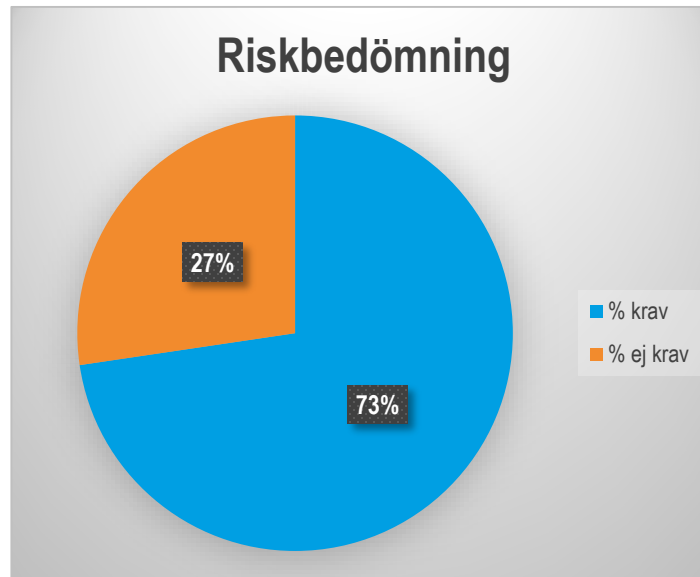
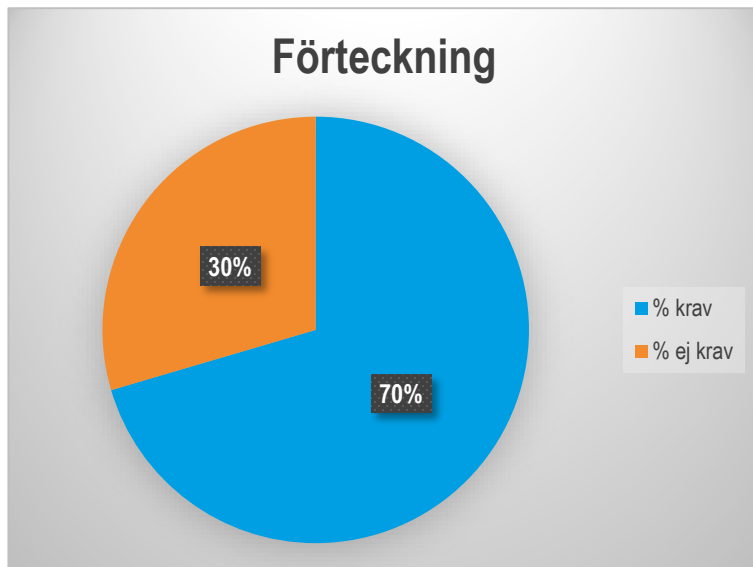
- 2018 ställdes krav på ca 81 % av arbetsställena
- 2019 ställdes krav på ca 79 % av arbetsställena

Andel ställda krav baserat på samtliga utförda kampanjinspektioner under 2018 och 2019. Siffrorna är avrundade.

- En generell brist vi ser är att arbetsgivaren glömmer att förteckna och riskbedöma risker som **uppstår i verksamheten**, det kan vara mjöldamm, svetsrök, avgaser, damm från lövträ och slipdamm.
- En annan generell brist är att arbetsgivaren glömmer att det kan finnas **specialregler runt vissa ämnen**.

Det här har vi sett

Diagrammen visar andel ställda krav baserat på samtliga utförda kampanjinspektioner under 2018 och 2019. Siffrorna är avrundade.

Det här har vi sett

- Många aktörer har haft kemisk arbetsmiljörisker på agendan dessa två åren
- I flera branscher som inspekterades båda åren skickade vi färre andel inspektionsmeddelanden år två. Någon generell slutsats är svår att dra av detta eftersom antal inspektioner har varierat och vi har varit på nya arbetsställen.

... Det känns positivt, $1+1=3$?

Slutsatser

- Det finns kemiska arbetsmiljörisker på nästan alla arbetsplatser.
- Kemiska risker har funnits på arbetsplatser väldigt länge, men vi ser fortfarande stora brister i förteckning och riskbedömning. Arbetet med att förebygga kemiska risker måste ske kontinuerligt.
 - Gamla kemiska risker glöms bort och uppkommer igen vid nya användningssätt/bearbetning och kemiska ämnen och nivåer vi inte visste var farliga visar sig vara det.
- De brister vi ser handlar ofta om risker som uppstår i verksamheten. Det kan vara svetsrök, mjöldamm, damm från lövträ och avgaser.
- Brister kan också handla om att arbetsgivaren glömmar av att kontrollera om det finns hygieniska gränsvärden eller andra särskilda regler; exempelvis som att något är allergi eller cancerframkallande. Detta ska vägas in i riskbedömningen och kan kräva ytterligare åtgärder av arbetsgivaren.
- Arbetsgivare har oftare brister i förteckning och riskbedömning, än i sitt sätt att informera medarbetare om risker. Många gör sitt allra bästa för att ingen ska skadas, bli sjuk eller dö av sitt jobb!

Det här har vi sett

- Signaler från EU att det förekommer mycket kemiska risker
- Bekämpningsmedel, damm, avgaser, syrefattig miljö
- Säsongsarbetare

Branscher	Inspektioner med inspektionsmeddelande
Jord och skogsbruk	79 %
Livsmedelsframställning, Framställning av drycker, Grafisk produktion, Tillverkning av metallvaror och maskiner, Tillverkning av möbler	84 %
Avloppsrening, Avfallshantering; återvinning	73 %
Reparation av motorfordon och motorcyklar	77 %
Hotell- och restaurangverksamhet	84 %
Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	78 %
Högstadium, gymnasium, vuxenutbildning	81 %
Hälso- och sjukvård	75 %
Golv- och väggbeläggningsarbeten	76 %
Drift av sportanläggningar	87 %

Siffrorna är avrundade. Resultatet baserar sig bara på de arbetsställen som blivit besökta.

Det här har vi sett

- Hög förekomst av kemiska ämnen
- Syror, baser, damm från exempelvis lövträ, slipdamm, färg och lim kan vara allergiframkallande

Branscher	Inspektioner med inspektionsmeddelande
Jord och skogsbruk	79 %
Livsmedelsframställning, Framställning av drycker, Grafisk produktion, Tillverkning av metallvaror och maskiner, Tillverkning av möbler	84 %
Avloppsrening, Avfallshantering; återvinning	73 %
Reparation av motorfordon och motorcyklar	77 %
Hotell- och restaurangverksamhet	84 %
Fastighetservice samt skötsel och underhåll av grönytor	78 %
Högstadium, gymnasium, vuxenutbildning	81 %
Hälso- och sjukvård	75 %
Golv- och väggbeläggningsarbeten	76 %
Drift av sportanläggningar	87 %

Siffrorna är avrundade. Resultatet baserar sig bara på de arbetsställen som blivit besökta.

Det här har vi sett

- Vad lämnar du själv på återvinningscentralen?
- Syrefattiga miljöer, gaser, färg och lim kan vara allergiframkallande, lack, elektroniskrot, lysrör, damm

Branscher	Inspektioner med inspektionsmeddelande
Jord och skogsbruk	79 %
Livsmedelsframställning, Framställning av drycker, Grafisk produktion, Tillverkning av metallvaror och maskiner, Tillverkning av möbler	84 %
Avloppsrening, Avfallshantering; återvinning	73 %
Reparation av motorfordon och motorcyklar	77 %
Hotell- och restaurangverksamhet	84 %
Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	78 %
Högstadium, gymnasium, vuxenutbildning	81 %
Hälso- och sjukvård	75 %
Golv- och väggbeläggningsarbeten	76 %
Drift av sportanläggningar	87 %

Siffrorna är avrundade. Resultatet baserar sig bara på de arbetsställen som blivit besökta.

Det här har vi sett

- Färg och lim kan vara allergiframkallande, lack, slipdamm, avgas, olja, drivmedel, spolarvätska och svetsrök

Branscher	Inspektioner med inspektionsmeddelande
Jord och skogsbruk	79 %
Livsmedelsframställning, Framställning av drycker, Grafisk produktion, Tillverkning av metallvaror och maskiner, Tillverkning av möbler	84 %
Avloppsrening, Avfallshantering; återvinning	73 %
Reparation av motorfordon och motorcyklar	77 %
Hotell- och restaurangverksamhet	84 %
Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	78 %
Högstadium, gymnasium, vuxenutbildning	81 %
Hälso- och sjukvård	75 %
Golv- och väggbeläggningsarbeten	76 %
Drift av sportanläggningar	87 %

Siffrorna är avrundade. Resultatet baserar sig bara på de arbetsställen som blivit besökta.

Det här har vi sett

- Rengöringsmedel, gaser (kolsyra, ozon), rengöringskemikalier till bassäng, frityrolja, våtarbete
- Unga arbetstagare och säsongsarbetare

Branscher	Inspektioner med inspektionsmeddelande
Jord och skogsbruk	79 %
Livsmedelsframställning, Framställning av drycker, Grafisk produktion, Tillverkning av metallvaror och maskiner, Tillverkning av möbler	84 %
Avloppsrening, Avfallshantering; återvinning	73 %
Reparation av motorfordon och motorcyklar	77 %
Hotell- och restaurangverksamhet	84 %
Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	78 %
Högstadium, gymnasium, vuxenutbildning	81 %
Hälso- och sjukvård	75 %
Golv- och väggbeläggningsarbeten	76 %
Drift av sportanläggningar	87 %

Siffrorna är avrundade. Resultatet baserar sig bara på de arbetsställen som blivit besökta.

Det här har vi sett

- Rengöringsmedel, färg och lim kan vara allergiframkallande, verkstadskemikalier, bekämpningsmedel, våtarbete

Branscher	Inspektioner med inspektionsmeddelande
Jord och skogsbruk	79 %
Livsmedelsframställning, Framställning av drycker, Grafisk produktion, Tillverkning av metallvaror och maskiner, Tillverkning av möbler	84 %
Avloppsrening, Avfallshantering; återvinning	73 %
Reparation av motorfordon och motorcyklar	77 %
Hotell- och restaurangverksamhet	84 %
Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	78 %
Högstadium, gymnasium, vuxenutbildning	81 %
Hälso- och sjukvård	75 %
Golv- och väggbeläggningsarbeten	76 %
Drift av sportanläggningar	87 %

Siffrorna är avrundade. Resultatet baserar sig bara på de arbetsställen som blivit besökta.

Det här har vi sett

- Kemikalier men också yrkesutbildning som fordon, bygg, skönhetsvård, vård och omsorg med tillhörande kemiska risker
- Unga arbetstagare

Branscher	Inspektioner med inspektionsmeddelande
Jord och skogsbruk	79 %
Livsmedelsframställning, Framställning av drycker, Grafisk produktion, Tillverkning av metallvaror och maskiner, Tillverkning av möbler	84 %
Avloppsrening, Avfallshantering; återvinning	73 %
Reparation av motorfordon och motorcyklar	77 %
Hotell- och restaurangverksamhet	84 %
Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	78 %
Högstadium, gymnasium, vuxenutbildning	81 %
Hälso- och sjukvård	75 %
Golv- och väggbeläggningsarbeten	76 %
Drift av sportanläggningar	87 %

Siffrorna är avrundade. Resultatet baserar sig bara på de arbetsställen som blivit besökta.

Det här har vi sett

- Läkemedel, gaser (syrgas, lustgas etc.), rengöringsmedel, desinfektionsmedel, våtarbete

Branscher	Inspektioner med inspektionsmeddelande
Jord och skogsbruk	79 %
Livsmedelsframställning, Framställning av drycker, Grafisk produktion, Tillverkning av metallvaror och maskiner, Tillverkning av möbler	84 %
Avloppsrening, Avfallshantering; återvinning	73 %
Reparation av motorfordon och motorcyklar	77 %
Hotell- och restaurangverksamhet	84 %
Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	78 %
Högstadium, gymnasium, vuxenutbildning	81 %
Hälso- och sjukvård	75 %
Golv- och väggbeläggningsarbeten	76 %
Drift av sportanläggningar	87 %

Siffrorna är avrundade. Resultatet baserar sig bara på de arbetsställen som blivit besökta.

Det här har vi sett

- Färg och lim kan vara allergiframkallande, kvartsdamm, lack, asbest
- Många arbetsgivare på ett ställe

Branscher	Inspektioner med inspektionsmeddelande
Jord och skogsbruk	79 %
Livsmedelsframställning, Framställning av drycker, Grafisk produktion, Tillverkning av metallvaror och maskiner, Tillverkning av möbler	84 %
Avloppsrening, Avfallshantering; återvinning	73 %
Reparation av motorfordon och motorcyklar	77 %
Hotell- och restaurangverksamhet	84 %
Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	78 %
Högstadium, gymnasium, vuxenutbildning	81 %
Hälso- och sjukvård	75 %
Golv- och väggbeläggningsarbeten	76 %
Drift av sportanläggningar	87 %

Siffrorna är avrundade. Resultatet baserar sig bara på de arbetsställen som blivit besökta.

Det här har vi sett

- **Kemikalier för rengöring av bassäng bekämpningsmedel**

Branscher	Inspektioner med inspektionsmeddelande
Jord och skogsbruk	79 %
Livsmedelsframställning, Framställning av drycker, Grafisk produktion, Tillverkning av metallvaror och maskiner, Tillverkning av möbler	84 %
Avloppsrening, Avfallshantering; återvinning	73 %
Reparation av motorfordon och motorcyklar	77 %
Hotell- och restaurangverksamhet	84 %
Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	78 %
Högstadium, gymnasium, vuxenutbildning	81 %
Hälso- och sjukvård	75 %
Golv- och väggbeläggningsarbeten	76 %
Drift av sportanläggningar	87 %

Siffrorna är avrundade. Resultatet baserar sig bara på de arbetsställen som blivit besökta.

Inspektioner fördelade över landet

Detta har vi sett på mer detaljerad branschnivå

Branscher	Antal inspektioner	Totalt antal Inspektionsmeddelanden	Förteckning Krav	Riskbedömning Krav*	Information Krav
Jord och skogsbruk	292	230	198	206	94
Livsmedelsframställning, Framställning av drycker, Grafisk produktion, Till	603	507	440	467	283
Avloppsrening, Avfallshantering, Återvinning	147	107	79	88	51
Golv- och väggbeläggningsarbeten	80	61	56	59	32
Underhåll och reparation av motorfordon	354	273	230	252	137
Hotell och restaurangverksamhet	488	412	378	379	270
Fastighetservice samt skötsel och underhåll av grönytor	432	337	315	316	206
Grundskola, Gymnasium, Vuxenutbildning	582	473	425	430	229
Hälsa och sjukvård	277	208	163	164	63
Drift av sportanläggningar	231	201	179	184	123
Övriga branscher	80	53			
Summa	3566	2862			

*Vi har kontrollerat det dokumenterade resultatet av riskbedömningen

Detta har vi sett på länsnivå

LÄN	Antal inspektioner	Totalt antal inspektionsmeddelande	Förteckning Krav	Riskbedömning Krav*	Information Krav
BLEKINGE LÄN	33	28	28	25	12
DALARNAS LÄN	135	118	102	111	64
GOTLANDS LÄN	11	10	10	10	6
GÄVLEBORGS LÄN	92	76	80	77	38
HALLANDS LÄN	170	113	94	101	53
JÄMTLANDS LÄN	78	67	63	68	52
JÖNKÖPINGS LÄN	219	171	154	160	114
KALMAR LÄN	47	32	26	22	14
KRONOBERGS LÄN	88	66	51	56	21
NORRBOTTENS LÄN	121	98	71	91	56
SKÅNE LÄN	438	380	353	336	216
STOCKHOLMS LÄN	625	503	459	472	249
SÖDERMANLANDS LÄN	54	38	34	26	14
UPPSALA LÄN	69	49	45	38	10
VÄRMLANDS LÄN	72	48	33	38	29
VÄSTERBOTTENS LÄN	152	118	101	98	58
VÄSTERNORRLANDS LÄN	136	131	123	124	89
VÄSTMANLANDS LÄN	49	35	32	35	25
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN	623	489	408	444	269
ÖREBRO LÄN	156	133	119	123	65
ÖSTERGÖTLANDS LÄN	198	159	126	136	59
Summa	3566	2862	2512	2591	1513

*Vi har kontrollerat det dokumenterade resultatet av riskbedömningen.